

ARCHIVE COPY

Please return.

Հրատարակութիւն Ամերիկահայոց Արեւելեան Թեմի Ազգային Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume VIII, Number 4
August 1985

INTER-ORTHODOX SYMPOSIUM ON
'BAPTISM, EUCHARIST, AND MINISTRY'

Brookline, Mass. — Eastern Orthodox and Oriental Orthodox hierarchs and theologians from throughout the world met at the Holy Cross Orthodox School of Theology on Brookline, Mass. on June 11-18 for an Inter-Orthodox Symposium dealing with ecumenical concerns.

The purpose of the historic symposium was to clarify a number of questions which might arise for the Orthodox Churches when they consider the document on Baptism, Eucharist, and Ministry produced by the Faith and Order Commission of the World Council of Churches.

Considered one of the most important statements produced by the ecumenical movement, the text was authored by a group of Orthodox, Roman Catholic, and Protestant theologians in 1982. It is the product of over 50 years of ecumenical dialogue and study. Translated into over 25 languages, the text is being studied by Christians throughout the world.

The participants in the symposium produced a report which urged the Orthodox Churches to study and discuss the document. "Reception of the BEM document," says the report, "means that we recognize in the text some of the common and constitutive elements of our faith in the matter of baptism, eucharist, and ministry so that we may stand together as far as possible to bear witness to Jesus Christ in our world and to move towards our common goal of unity."

His Eminence Archbishop Iakovos, primate of the Greek Orthodox Church of the Americas, formally welcomed the members of the symposium together with guests from other Christian churches and theological schools at the opening session on June 11. Archbishop Iakovos has long been regarded as an advocate of Orthodox participation in the ecumenical movement. He is a former co-president of the World Council of Churches.

The symposium was chaired by Metropolitan Chrysostomos of Myra, a member of the Holy Synod of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople. At the opening of the symposium, His Eminence said, "We must deal with the future of the BEM document from the Orthodox perspective and its relationship to the two theological studies programs of the Faith and Order Commission: 'Toward the Common Expression of the Apostolic Faith Today' and 'The Unity of the Church and the Renewal of the Human Community'."

The participants heard an address by Dr. Emilio Castro, the General Secretary of the World Council of Churches in Geneva. Dr. Gunther Gassmann, Director of the Faith and Order Commission, also addressed the gathering.

The symposium was organized by the Orthodox Task Force of the WCC in consultation with the Faith and Order Commission. The Greek Orthodox Church of America served as the host of the historic gathering. Rev. Dr. Alkiviadis Calivas, Dean of Holy Cross, acted as coordinator of the symposium. The support staff included Rev. Thomas Fitzgerald, Rev. Illia Katre of Holy Cross; Rev. Prof. Ion Bria, Rev. George Tsetsis, and Rev. Dr. Gennadios Limouris of the WCC; Artemis Gyftopoulos and William Gushes of the Maliosis Cultural Center; Carol Thysell of the National Council of Churches Faith and Order Commission; and Catherine Keches and Savas Zembillas of the staff of Holy Cross.

The Armenian Church was represented by Bishop Nerses Bozabalian (Holy See of Etchmiadzine) and Archbishop Mesrob Ashjian (Catholicosate of Cilicia).

During the course of the symposium, the participants were hosted at dinners sponsored by Bishop Methodios of Boston, by the Council of Eastern Orthodox Churches of Central Massachusetts, and by the Pan-Orthodox Clergy Fellowship of Boston.

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ

Մ. Խ. Սուրբ Աստուածածնայ վերափոխման տօնին առթիւ հրատարակութեան կուտանք անմման Թեոդիկի (1873-1928) մէկ արտառուչ գրութիւնը 'Սուրբ Աստուածածին', գրուած մեծ եղեռնի վաղորդայնին, Եւ ուր մեր ժողովուրդի առհասական հաւատքին քովն ի վեր կայ տառապագին հարցումը «Ինչո՞ւ», «Ինչո՞ւ»...

Թեոդիկ կը մնայ, Մեծ Եղեռնէ 70 տարի յետոյ ալ, հայ ժողովուրդի կրօնական մարդկային կորուստին ամենահաւաստի կենսագիր պատմութիւնը: Այս տարի Լուս Անըրլըսի մէջ վերահրատարակուեցաւ իր «Յուշարձան Ապրիլ 11-ի» հատորը՝ «Յուշարձան Նահատակ Մտաւորականութեան» անունով, Եւ որ կը պարունակէ ցուցակը 700-է աւելի մտաւորականներու, հոգեւորականներու Եւ ազգային գործիչներու, որոնք նահատակուեցան 1915-ին: Նոյնպէս Անթիլիասի Կաթողիկոսարանէ լոյս ընծայուեցաւ Թեոդիկի մէկ ուրիշ հատորը՝ «Ազգը Չէ Մեռած, Եւ Անհնար է որ Մեռնի» խորագրով, որ նոյնպէս վերահրատարակութիւնն է «Բանտի Եւ Ահարի Տարիներ» անգլատեղի հրատարակութեան:

Ե՞րբ Եւ ո՞վ պիտի մոռացուին փոշիներուն տակէն հանէ, Եւ առանձին հատորով մը մեր ժողովուրդին ընծայէ Թեոդիկի մէկ այլ գործը, «Գողգոթայ Հայ Հոգեւորականութեան Եւ իր Հօտին — 1915 Աղէտալի Տարին» (թերթօմի ձեռնարկ լոյս տեսած Պոսթըն, «Պայքար» հրատ. 1980):

Հայ հոգեւորականութիւնը որ արեւան իր վկայութիւնը տուաւ 1915-ի սպանդին, արժանի է որ յիշատակութեան արժանանայ իրրիւ Պանծալի Նահատակներու երամ, Եւ որ իր կեանքը գոհեց ազգին Եւ կեկեղեցիին իր հաւատարմութեան մէջէն:

Ձիւնափետուր գուարթից հետ՝ դէպի երկինք ամբարձումիդ հազար ինը հարիւր այսքան տարեկիցին առթիւ, տուր ինձ հին հաւատքս, Գրիստոսի մայր ո՞վ Սուրբ Մարիամ, որ զքեզ յիշելով եռակի խաչակնքեմ ու երկրպագեմ վերստին, տառապած Հայու մը, նոր անապատականի մը ջերմեռանդութեամբ:

Մեր նախնիք, հայրապետներէն մինչեւ Ճգնաւորը ու մինչեւ յետին սարկաւազ, հրատարած աշխարհի կեղծ ու պիղծ սէրերէն, աղուոր ուղերձներ ու գոհար քերթուածներ են հիւսած Գու անձիդ վրայ: Ու դպիրներ, մոմերու լոյսին տակ, զրակալներու վերեւ թառած շարակնոցին մէջէն՝ քաղորածայն եղանակած են զանոնք, անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր:

Կը լսե՞ս Դուն անուշ եւ քնքուշ դրուագներն այդ դրուատիքներուն: Կիններուն մէջէն ամէնէն օրհնեալը կը կոչեն ու կը նմանցնեն զԲեզ մաքուր (Շար. էջ 2)

STATEMENT

Recently some Armenian and English/Armenian newspapers, based on information emanating from Turkish daily newspapers, announced that the two plaques placed at Arlington Cemetery on Sunday, April 28, 1985, during the ceremonies marking the 70th Anniversary of the Armenian Genocide, had been removed upon the personal intervention of the Secretary of Defense, Mr. Caspar Weinberger, allegedly at the request of the Defense Minister of Turkey.

We wish to state that this information is completely false and has no foundation whatsoever. We deplore the attitudes of certain news media who irresponsibly report false information based on innuendos which mar the dignity of the day and the place of the 70th Commemoration.

The National Commemorative Committee representatives received approval from Arlington Cemetery, and representatives of the military district of Washington, D.C. for the two plaques which had been presented for permanent display at Arlington Cemetery.

Throughout all our planning, and especially at the Ecumenical service at Arlington National Cemetery, we had the full cooperation and respect of the Arlington Cemetery authorities and we, together with thousands of Armenians, were proud that we had this golden opportunity to pay tribute to all who are buried at Arlington and who died in the name of freedom and human dignity and to all the victims of the Armenian Genocide of 1915.

June 7, 1985

PRELACY SECRETARIAT

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս, կարգ մը հայատառ եւ անգլիատառ թերթեր, հիմնուելով թրջական օրաթերթերու կողմէ եղած լրատուութեանց վրայ, յայտարարեցին, թէ այն երկու յուշատախտակները, որոնք 28 Ապրիլ 1985-ին, Մեծ Եղեռնի Ուշիկներէն համահաւաքին առթիւ ընծայուեցին Արլինկթընի Ազգային Գերեզմանատան, վերցուեցին իրենց յատկացուած ցուցադրավայրերէն, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Պաշտպանութեան քարտուղար Պր. Գասպար Ուայնպըրըրի անձնական միջամտութեան վրայ, եւ թէ Պր. քարտուղարը այս քայլը առած էր գոհացում տալու համար Թուրքիոյ Պաշտպանութեան Նախարարի պահանջին:

Այսու գրով կը յայտարարենք, որ սոյն լուրը ամբողջութեամբ անհիմն է (Շար. էջ 4)

«Աուրբիչ»ի նախորդ միացեալ թիւերը նուիրուած էին Մեծ Եղեռնի 70-ամեակի առթիւ Ուաշինգթոնի մէջ կազմակերպուած վերապրողներու համահաւաքին, որ արձանագրեց փայլուն յաջողութիւն եւ պիտի մնայ Ամերիկահայութեան հաւաքական յիշողութեան մէջ իրրեւ անկրկնելի պահ մը: Այս ձեռնարկին որպէս վերջաբան, ստորեւ կը հրատարակենք Հայ մայրիկի մը մէկ սրտառու նամակը, հայցելով միաժամանակ իր ներողամտութիւնը, մեր այս «անգաղտնապահութեան» համար:

Բարձրաշնորհ Սրբազան Հայր Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսարանի Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Աշճեան

Այս երկուողը գրողը ծեր, չարչարուած վերապրող այրի գաւազէն՝ Նուարդ Սիրունեան Սարգիսեան: 87 տարեկան տկար վիճակովս... ցուպը ձեռքիս ուստի եկայ Ուաշինգթոն ներկայ ըլլալու ազգիս մէկ ու կէս միլիոն նահատակներուն անթաղ հոգեհանգիստին եւ աղօթելու: Շատեր զգուշացուցին «տկար վիճակովդ սխալ կ'ընես կ'երթաս...» ըսի «երանի այդ օրը հոն մեռնիմ միանամ անոնց»: Թէեւ ապրելու կեանք կայ եղբր: Փառք նախահամուժեան, եկայ, ներկայ եղայ Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի օրուան ձեռնարկներուն, եւ ուրախ վայելքներ ապրեցայ: Հոգեհանգիստի պաշտամունքի պահերը անմոռաց պիտի մնան մեր ներկաներուն սրտերուն մէջ: Ինչ ու ինչ յուզիչ էր անծանօթ զինուորին ծաղիկը գետեղած ատենը մեծով պատկերով յորդառատ արցունքներ խլեցին ձեր տուած օրուան քարոզը, ծառերը որ գետեղեցիք մեր մատաղ զինուորներուն եւ ձեռնալին անուանին առջեւ. արժանի էին յարգանքի եւ մեր Հայ ազգը գիտցաւ յարգել իր նահատակները: Ամէն մէկը տունի մը նորաբողոք ծաղիկներ էին անաղ չբացուած թառամեցան խոր վիշտ պատճառներով սրտակիր իրենց պարագաներուն եւ բոլոր Հայ ազգիս: Տէրը իր երկնային փառքին արժանացնէ մեր անմահ սիրելիները, եւ մխիթարէ անոնց պարագաները եւ ամբողջ 1915 թուին նահատակներուն հոգին երկնային փառքին արժանացնէ. անոնց թողած կտակը որ ազգովին մեծ թէ փոքր գուրգուրանքով յիշենք մեր մեռելները եւ հետապնդենք մեր արդար պահանջը: Թող խաչապաշտ մեր Քրիստոնեայ ազգերը զօրավիգ կանգնին արդարութեան, ուժ տան մեր պահանջներուն. դարաւոր ցեղասպան՝ մեր յարգելի նախազակ լաւ դաշնակիցն է, եւ մեր նախազակը չուզէք վշտացնել իր բարեկամը: Օր մը պիտի գայ որ օձի նման զիրենք պիտի խայթէ: Ես Պարբերդ նոր ազատուած էի, գոտուեցան Ամերիկայի հետ, այդ իրենց լաւ դաշնակիցը մեզ նման աքսորեց երկրէն, ինչ որ ունէին հիւանդանոց, քոլէճ, կալուած, ձեռքը վրան դրաւ «թոյնի մէջ ինչ որ կրնաս դնել առ հեռացիր այս տեղէն» գացին Պոլիս: Ժամանակ մը յետոյ կրկին հայտ եղան, եւ որբահաւաք սկսան: Թուրքը թունաւոր կարիճ է անոնց վատահոգներն չկայ. միմիկ Ռէզիդը եւ իր քանի մը համախոհները կը հաւատան, խիղճներին խայթ ըլլայ որ մեր Հայերուն հանդէպ անտարբեր դիրք կը բռնեն: Երկիրներն բարի Աստուածը օր մը պիտի պատժէ զիրենք: Իսկ բարի սէնթիները եւ Գալիֆօրնիայի նահանգապետը, բոլորիս յարգելի ձորճ Տէօքմէճեանը անոնց գրած նամակները նախազակին կրնայ որոշ չափով ազդել որ ոճիրը ցեղասպանը գործած է, ինչն է զօրավիգ չես կայնիր Հայ ազգին հետապնդած նպատակին, օր մը պիտի զղջայ եւ ընդունի արդարութիւնը: Կեն կրնար անտեսել: Կը յուսամ բարի օր մը նկատի առնէ այդ կարգի խելացի դիւանագէտ անձերուն գրածները իրենց: Յարգելի Հայր, մեղայ որ շրթունքովս կը համբուրեմ գոյգ ձեռքեր: Տէրը առողջութիւն, երկար կեանք պարգեւէ, նաեւ կը խնդրեմ Հայր Աստուծոյ Հայ ազգիս բոլոր կազմակերպութիւններէն, մեծէն պատիկէն, Հայ դատի բոլոր անդամներուն առողջ կեանք պարգեւէ որ տեղուն վրայ բոլորը ձեռք ձեռքի ինչ ծանր աշխատանք էիք թափած որ անթերի կերպով եւ կարգապահ՝ ամէն մէկը իր կոչումին գիտակից այդ հինգ օրերու հազարաւոր ներկաներուն կարիքներուն գոհացում տուիք: Հարիւրաւոր պըսերը հօլերէն օթելները, օթելներէն հօլերը ժամը ժամին կը շրջէին, եւ Շաբաթ գիշերուան հսկումը շատ մեծ տպաւորութիւն գործեց:

Գերեզմանոցէն երբ վերադարձանք կրկին խոշոր հօլին մէջ ճաշերը պատրաստ կերանք, հանգստացանք զոհ սրտով, մէտալներով, փասթիփորով, տիպլոմով, մեզ գոհ սրտով տուն զրկեցիք: Կեցցէ՛ Հայ ազգը, ապրելու իրաւունք ունի:

Համբուրելով աջդ, որբուկ գաւազէն՝

Նուարդ Սիրունեան Սարգիսեան

Յ.Գ. 30 տուարի շէք մը կը զրկեմ. այրի կնոջ լուսման է. Թող լեցուի գանձանակը ձեր բոլոր ձեռքաւից ձեռնարկին համար. ընդունեցէք չնչին նուէրս:

THREE NEW DZAYRAKOUYN VARTABEDS OF ANTELIAS BROTHERHOOD

We are happy to report that His Holiness Catholicos Karekin II decided to bestow upon three members of the Cilician Brotherhood the order of Dzayrakouyn Vartabed.

The definition of Vartabed is Doctor in the Armenian Church. It consists of 14 degrees, the first four of which are given to those celibate priests who present a dissertation after their ordination and graduation from the Seminary. Later, they receive the remaining 10 degrees to become High or Great or Dzayrakouyn Vartabed. The actual ceremony takes place in the Chancel of the Church in an academic and liturgical atmosphere of great solemnity. The prayers and canons of the ordination ceremony are the ones prepared in the 14th century by the "great doctor" of the Armenian Church, St. Gregory of Datev.

The first of these ceremonies took place in Caracas, Venezuela. Archbishop Mesrob Ashjian elevated the pastor of the Armenian community, Very Reverend Vahan Berberian to Dzayrakouyn Vartabed.

On May 19, 1985, the Prelate elevated Very Reverend Khajag Hagopian, pastor of St. Mary Apostolic Church of Toronto, Ontario, to the degree of Dzayrakouyn Vartabed.

Finally on June 9, 1985, the director of Sunday School Organization in Lebanon, Very Reverend Sebouh Sarkissian received the rank of Dzayrakouyn Vartabed in the Cathedral of Antelias. The celebrant was Bishop Zareh Aznavorian, director of the Christian Education Department of the Catholicosate of Cilicia.

The editors of Outreach congratulate the new Dzayrakouyn Vartabeds of the Armenian Church and wishes them health and opportunity for greater services to the Church and the community.

անդաստանի մը, որ՝ մեղքի փուշերէն զերծ՝ առանց սերմի ծնցուցիր երկնային բոյսը:

Յովակիմիսն ու Աննային ո՛վ Դուռն աղջիկը պատուական, մտիկ ըրէ դեռ թէ ինչե՛ր կ'ըսենք Քեզ համար. Անթառամ ծաղիկ, արմատ անկոյն անմահութեան: Այդ անմահութենէն ծիւ մը գոնէ ինչո՞ւ չես շնորհեր բեկորներուն՝ սա մեր տառապահիւժ Հայութեան, որ հաւատարուի ըղձանօք անուղ կրկնելէն՝ իր կոկորդը չորցուց:

Մեր անուս մամիկները որոնք Շնորհալիներու պէս ոչ թուղթ ունէին, ոչ ալ կաղամար, ուզած են Քու անուղ յաւերժացնել նորէն: «Միածանքը, տիեզերական Հաշտութեան կարակնածեւ այդ աղեղը որ եթերին մէջ կը պարզուի՝ ունի կոչումը Աստուածամօր գօտիի, իսկ իր հոտով ու տեսքով՝ պարտէզներու պարծանք՝ Այծտերեւ» ծաղիկն ալ՝ Աստուածամօր թափիկի:

Բաւական չսեպելով սուրբի մակդիրը, ամենապրուիի՝ անուանեցինք զբեզ, եւ տիրուի, թագուի, իսկուի, մաքրուի, Երանուի չնաշխարհիկ տիտղոսներով բազումանդեցինք Քու անձը, միշտ երգելով. Բաշխող բարութեանց, աղբիւր ծաղաւնոց եւ հանգիստ աշխատելոց: Եւ մեր մայրերէն ու թոյրերէն անոնք որ Քու անունները ունէին — Էրանիկներ, Մաքրիկներ, Սուրբիկներ, Ուսկուկներ, Թագուկներ ու Տիրիկներ — գացին բունել տարագրութեան աղէտալի ճամբան, անօթի ծարաւ, անապաւէն եւ անշապիկ, մէկիկ մէկիկ վրայ տալով Հայու կնկան իրենց դանձերը թանկազին. ամօթխածուկիւն, պատիւ, կեանք:

Քսան դարէ ի վեր մեր տաճարներուն մէջ Քու պատկերը ենք կախած: Արծաթ կանթեղը չվերցուցինք բնաւ խորանիդ առաջքէն ու գիշեր ցորեկ լոյսն անպակաս ըրինք անոր մէջ: Առջիդ, մեր կերոններն աշտանակեցինք բարեպաշտ Հայերս՝ առտու իրիկուն. ծունկ չըքեցանք, աղօթեցինք, խաչ հանեցինք շարունակ ու Քու բարեխօսութեանդ ապաւինեցանք «անյուրի ձայնիւ»: փրկել զմեզ ի փորձութիւնէ եւ յամենայն վտանգից մերոց: Գազանային ոչ մէկ փորձութիւն մնաց, սակայն, որ մեր վրայ չփորձուէր, եւ մահասատ ոչ մէկ վտանգ՝ որմէ զերծ մնայինք:

Միտք կը բերեմ որ ատենօք Դուռն ալ, Քու կարգիդ, շատ սեւ օրեր անցուցիր: Անագորոյն ինչ հրաման էր ան, զոր Հերովդէս կ'արձակէր, սուրէ անցընելու համար Բեթլեհէմի մանուկները բոլոր, յերկեմենից եւ ի խոնարհ...: Ու նշանածիդ տեսիլքին շնորհիւ, կծիկը դրիր դէպի Եգիպտոս, կաթնիկը գաւազէն էլուն բակեղաթին մէջ ծրարած: Բայց քուկինէդ անհունապէս ահաւոր՝ հոգեկան անձկութեանց անձնատուր չեղա՞ն միթէ մեր մայրերն ու քուրիկները, որոնք, ատանկ փրկարար տեսիլքէ զուրկ, զաւակներինն ուսամբարձ եւ նորածինին գրկապինդ՝ լեռնէ լեռ, սարէ սար փախան, օրերով ամիսներով:

Երախաներու դանկեր գարշապարներով ճգմուած պահուն, ծոցուրներու փորեր՝ սուրբի ծայրով պատտառած ատեն, չլսեցիր՝ անոնց հեծկառուքն աղիողորմ. «Մայրի՛կ Ասվածամարըս...»: Բարէ՛, անոնք զո՛ւր հայցեցին Քու պաշտպանութիւնդ՝ աստուածօրէն մայրական:

Դուռն որ նախամօր Եւայի՛ց ցաւով ծնանելուն անէճքը ջնջեցիր, Քրիստոս մը անսերմանապէս բերեցաւ աշխարհ, Դուռն որ անոնց պէս դող քաշեցիր եւ անոնց պէս ցաւը ւնեցար. ի՞նչպէս թոյլ տուիր որ մայրանալու սեմին վրայ կեցող եւ Զակիդ սուրբ անունը կրող Քրիստոնեայ կիները մահերուն ամենէն դառնագիրը ճաշակեն: Սո՞ւտ ուրեմն մեր Շարականին այն վսեմ հատուածը որ կ'ըսէ. Քե՛ւ կանգնեցաւ մեղուցեալ մայրն զլորեալ:

Անցան տարիները: Մանուկ Յիսուսը մեծցաւ, զօրացաւ, պարծանքը դարձաւ համօրէն Հրէաստանի: Իր մեծութիւնը չբաշտի կայիափանը չարածողով գումարեցին եւ ուզեցին զինքը վերցնել աշխարհէ: Մատուցիւն, խարստան, թուր ու մուր, փուշէ պատի ու մահու գործիք՝ տառապանքի իր բաժինը կազմեցին: Այդ ամէնը լսեցիր, եւ աղիքները զայարեցան: «Գանկի Բլուր»ին վրայ ցցուած քառաթեւն տեսար եւ նուազումներ ունեցար: Քու գաւազէ պաշտող քանի քանի հայ կտրիչներ սակայն վեր ելան նոր Գողգոթաներէ, ճակատնին կարմիր, ոտքերնին բոպիկ: Իրենց սիրելիներուն աչքին առջեւ՝ ճիշդ Քու Տղուդ պէս չարչարուեցան ու խաչուեցան անոնք. իսկ մայրեր՝ ձեռուրնին աչքերնուն բռնած՝ չմարեցան Քեզի պէս, այլ կուլ տուին իրենց հառահանքը, «Մայրիկ Ասվածամարս...» պաղատագին նոյն գոչը յեղիղելով: Վասն զի անոնց ամէնքը, մեծէն մինչեւ փոքր, կը ճանչնային զՔեզ՝ իբրեւ մարմնացումը Շնորհքին եւ յաւերժաբուխ կարեկցութեան:

Ի՛հ, եթէ կ'ուզես տալ տրամած սիրտերնուն նոր ուրախութիւն, Սո՛ւրբ կոյս Մարիամ, նոր շուշան մը հոտոտէ, յղացիր վերստին եւ ծնցուր մեզ նոր Քրիստոս մը՝ որ անպարտելի ու անխոցելի Հերակլէս մը ըլլար:

Հին պատկերիդ առջեւ որչափ իւղ ու մոմ վառեցինք: Ատոնց փոխարժէքը չյատկացուցինք այն գործիքին որ թերեւս մեր կեանքը փրկէր:

Իջիր երկինքներուդ բարձունքէն եւ տես թէ լուսեղէն ինչ պատկեր կամարած ենք Քու ճակտիդ եւ ինչ ալէլուներ կը գեղգեղենք անուանը ձօնուած: Հանիներ, նոր հարսեր եւ կուսաններ կը շարունակեն դեռ Քու պահէք բռնել. վասն զի կը հաւատանք որ մեր դատին դարմանն ես Դուռն, մեր աղօթքին թարգմանն ես Դուռն, մեր «Յոյսին խարխիս»ն ես Դուռն: Ու մեր յոյսը՝ Հայաստանն է միայն, Ազատութեան հորիզոնովը գրկուած:

OUTREACH Archbishop Mesrob Ashjian Prelate OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America, Second class postage paid at New York, N.Y. 10016. Postmaster: Send address changes to Outreach, 138 E. 39th St. New York, N.Y. 10016

**NATIONAL CONFERENCE ON CHRISTIAN EDUCATION
TO BE HELD AT STONY POINT, N.Y., SEPT. 13-15**

Stony Point, New York will be the gathering place for the National Conference on Christian Education sponsored by the Armenian Education Council of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church on the weekend of Sept. 13-15, 1985. This conference will be the first of its kind to be held as a two day event that will respond to the many areas of Christian Education within the Armenian Church Community.

The conference will be attracting church members of all ages that are involved in Sunday School Programs, parish Christian Education Committees (C.E.C.s), Youth Ministry, Bible Study Programs, Adult Christian Education and generally anyone else interested in the efforts and effects of Christian Education.

This major event will not be limited, covering a wide-range of areas from how to teach the Bible with the sacraments to effective communications and leadership. There will be over fifteen speakers from all areas of the country dealing with topics that address the needs of the community; offering new ideas, new teaching techniques, organizational planning, and most importantly encouraging the Christian message of the Armenian Apostolic Church. On display will be an abundant amount of resource materials and books on Christian Education, that will be available for purchasing.

The cost for the conference is only \$80 for the entire weekend, which includes six meals, two nights stay, participation in all seminars and activities, and a conference notebook. A deposit of \$20 is required to register. For more information and/or registration, please write to the Prelacy of the Armenian Apostolic Church, c/o Miss Denise Arakelian, Director of Christian Education, 138 E. 39th Street, New York, N.Y. 10016, or call (212) 689-4481 (9.00 am - 5.00 pm).

We look forward to this inspiring event that will bring many together interested in the aspiration of the Armenian Apostolic Church and the life giving sustenance that Christian Education has to offer to the members of our community.

FIRE AT ST. SARKIS CHURCH

We regret to inform our readers that St. Sarkis Church, Bayside, New York, was struck by lightning on the night of May 21, 1985, and almost totally destroyed. Within minutes the Church building collapsed, to the deep sorrow of the pastor and the parishioners.

The pastor, the members of the Board and the parishioners were on hand in an attempt to salvage whatever was possible. It was touching to witness many young people assisting the firefighters to extinguish the flames which rose to great heights.

The prelate Archbishop Ashjian rushed to the scene, the night of the tragedy. During the following weeks, His Eminence preached two outdoor services, and encouraged the community to rebuild their ravaged Church. Several committees are already working to raise funds and prepare plans for a new Church community center and other facilities of the site.

We are confident that with the Lord's blessings and the wholehearted participation of every parishioner as well as all the Armenians, a new Church will be ready in a short period of time.

The Board of Trustees issued the following appeal on this occasion:

"HERE'S YOUR CHANCE TO HELP"

The Steeple of St. Sarkis Armenian Church and the ruins behind it bear mute testimony to the destruction spawned by the May 21 lightning storm.

There is no price tag on the emotional loss inflicted by the fire. The monetary damage runs into the hundreds of thousands.

Now is the time for all Armenians to show that they care.

They can do so by donating their time and money to help the struggling congregation of St. Sarkis and the children of the Armenian School rebuild their beloved second home.

The Church has set up a special fund to raise money. You can make no better investment in the community's future.

Send your donations to:

St. Sarkis Building Fund
P.O. Box 119
Bayside, N.Y. 11362-0119

**NEW BOOK FOR YOUNG READERS BRINGS
ARMENIAN HISTORY TO LIFE**

The Armenian National Education Committee is pleased to announce the release of a new book entitled, *Armenia in Ancient and Medieval Times*, by Robert Bedrosian.

Designed specifically for students and their families, this conveniently-sized paperback fills a long-standing void in the area of Armenian history texts in English for the non-specialist. It is suitable for use in both school and home.

Its 94 pages are rich in illustrative material — maps, drawings, photographs — which help the young reader visualize the different time periods covered in the text. Of particular interest are the sketches of period dress for all age groups.

In clear, concise and easy to understand language, the author takes the reader on an amazing historical journey through the land known as Greater Armenia or *Medz Hayk*, beginning with the Urartian era and progressing through the fourteenth century.

Author Robert Bedrosian, who received a Ph.D. in Armenian History from Columbia University, provides numerous insights along the way and places ancient events in a meaningful context for today's youth. In so doing, he creates a stimulating environment for the study of history, in general, and Armenian history, in particular.

One of the very useful chapters in Dr. Bedrosian's book explains the essentials of historical time and the functions of the terms B.C. and A.D. This is pertinent data in a discussion of a nation whose history spans almost as many centuries B.C. as A.D.

Another section of the book highlights similarities in the Armenian and Iranian languages, while another describes and illustrates the lifestyle and customs of medieval Armenian families.

Throughout this amply footnoted text, the author vividly brings to life the personalities and events that shaped Armenian history from Tigran the Great, the *nakharar* and noble ruling families, the kings, and the ever-present conquering armies of Iranians, Romans, Greeks, Byzantines, Arabs, Seljuks and Mongols.

It is a book to read and reread. It will motivate young people to delve more deeply into their heritage.

Armenia in Ancient and Medieval Times is available now from the office of the Armenian National Education Committee, an educational support group co-sponsored by the Armenian Apostolic Church of America and the Armenian Relief Society North America Region. Copies may be ordered through the mail by sending a check or money order for \$6.00 plus \$1.50 for postage and handling for each book ordered to A.N.E.C., 138 East 39th Street, New York, N.Y. 10016. Please allow 3-4 weeks for delivery. For additional information, telephone (212) 689-7231.

**ՀՈԳՇ. Տ. ԱՆՈՒՇԱԻԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ՄԱԳԻՍՏՐՈՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ**

Անցեալ Յունիս 4-ին, Բրինսթըն համալսարանի չեփըլ-ի մէջ իր մագիստրոս Աստուածաբանութեան տիտղոսը ստացաւ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան միաբաններէն Հոգւ. Տ. Անուշաւան Վարդապետ Դանիէլեանը:

Հայր Սուրբը Միացեալ Նահանգներ ժամանած էր անցեալ Սեպտեմբերին, եւ արձանագրուած Բրինսթըն Աստուածաբանական դպրեվանքի դասընթացներուն: Միաժամանակ, թեմիս Առաջնորդ Սրբազան Հօր, Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպիսկոպոսի կարգադրութեամբ, նաեւ կը պաշտօնավարէր Ֆիլատելֆիոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, իբրեւ քարոզիչ եւ օգնական: Հակառակ այս կարճ միջոցին, Հայր Սուրբը յաջողած էր իր շուրջ համախմբել Ֆիլատելֆիոյ երիտասարդ եւ եկեղեցասէր զանգուածը՝ իր քարոզներով, Սուրբ Գրոց սերտողութեամբ եւ յատկապէս շնորհիւ իր բարեմոյն բնաւորութեան:

Հայր Սուրբը ծնած է Պէյրութ, 1951-ին, եւ նախակրթութիւնը ստացած Ս. Բառասնից Մանկանց Ազգ. Վարժարանէն ներս: Անթիլիասի Դպրեվանք ընդունուած է 1963 Հոկտեմբերին, եւ աւարտելէ յետոյ դպրեվանքի ժառանգաւորացի եւ ընծայարանի բաժինները, կուսակրօն քահանայ ձեռնադրուած է 26 Նոյեմբեր 1972-ին, ձեռամբ Տ. Արտակ Ս. Արքեպիսկոպոսի: Յետ այնորիկ վարած է վանական զանազան պաշտօններ, յատկապէս՝ Մատենադարանապետի եւ Ձեռագրատան տեսչի պաշտօնները, միաժամանակ ուսանելով մերձաւոր Արեւելքի Աստուածաբանական դպրոցի դասընթացներուն: «Մեր Հայերը կը Խօսին» շարքէն լոյս ընծայած է հետեւեալ թարգմանական հատորները — Ս. Ներսէս Ծնորհալի, Թուրք Ընդհանրական, Սարգիս Ծնորհալի, Յորդորակներ, Բարսեղ Մաշկեւորցի, Յորդորակներ: Իր կարեւորագոյն գործը, սակայն, կը հանդիսանայ «Մայր Յուցակ Հայերէն Ձեռագրոց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան» կոթողական աշխատութիւնը, զոր պատրաստած է Երեւանի Մաշտոցի անուան մատենադարանի գիտաշխատող Օննիկ Եգանեանի հսկողութեան ներքեւ, Երեւան եւ Պէյրութ:

Վստահ ենք, յառաջիկային եւս, Հայր Սուրբը, ամուր եւ տոկուն գիտութեան միացուցած իր սրտի եւ հոգիի յատկութիւնները առաւել եռանդով պիտի շարունակէ ծառայել Հայց. Ս. Եկեղեցիին:

Սրտագին շնորհակցութիւններ իրեն:

THE NEW CARDINAL OF NEW YORK

The New Yorkers were pleased and shared the joy of the members of the Catholic Community of the Diocese of New York upon receiving the news that His Holiness Pope John Paul II created the Archbishop of New York, His Eminence Archbishop John J. O'Connor as Cardinal of New York.

The ceremonies were held in Rome during a special consistory on May 25, 1985. Upon his return to New York, and on the first full day in the city, the Archbishop was received warmly by the civil and religious authorities of New York City at a ceremony held in St. Patrick's Cathedral on Friday May 31st, 1985.

In the picture, John Cardinal O'Connor is seen receiving the congratulatory of the Clergy present. From left to right: His Eminence Archbishop Theodosius of the Orthodox Church of America, His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian, prelate of the Armenian Apostolic Church of America, and Rabbi Friedman from the New York Council of Rabbies.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

(Շար. էջ 1-էն)

Եւ սխալ: Նմանապէս, մեր ցաւը կ'ուզենք արձանագրել առ այն, որ կարգ մը թերթեր, անպատասխանատու կերպով լրատուութիւն կը կատարեն, հիմնուած սուտ եւ սխալ տարածայնութեան վրայ, եւ արատ կը բերեն մեր նահատակներու եւ Արլինկթընի մէջ թաղուած զինուորներու յիշատակին:

Մեծ եղեռնի 70-ամեակի Ոգեկոչման Համագային մարմնի ներկայացուցիչները վերոյիշեալ երկու յուշատախտակներուն մնայուն ցուցադրութեան համար պատշաճ քայլերը վերցուցած էին եւ ստացած համապատասխան արտօնութիւն՝ Արլինկթընի Ազգային Գերեզմանատան եւ Ուաշինկթընի զինուորական շրջանի պատասխանատուներուն կողմէ:

Նախապատրաստական հանգրուաններուն, եւ յատկապէս 28 Ապրիլի Միջ-Եկեղեցական ոգեկոչման արարողութեան ընթացքին Կեդրոնական Մարմինը վայելեց Արլինկթընի Պատասխանատուներուն ամբողջական գործակցութիւնն ու հասկացողութիւնը, եւ հազարաւոր հայերու հետ միասին, հպարտ զգաց, որ առիթն ու պատեհութիւնը ունեցաւ իր յարգանքի տուրքը ընծայելու ազատութեան եւ մարդկային արժանապատուութեան համար զոհուած զինուորներուն եւ 1915-ի ցեղասպանութեան զոհ զացած մեր նահատակներու յիշատակին:

Նիւ Եորք, Յունիս 11, 1985 ԳԻԻԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

THE STANDING CONFERENCE OF AMERICAN MIDDLE EAST CHRISTIAN AND MOSLEM RELIGIOUS LEADERS

Englewood, New Jersey — An urgent meeting of the Standing Conference of American Middle East Christian and Moslem Religious Leaders was called to order on Thursday, May 9, 1985, by the Chairman, His Eminence, The Most Reverend Metropolitan PHILIP, at the Antiochian Orthodox Christian Archdiocesan Chancery in Englewood, New Jersey. Discussed was the continuing tragedy and devastation taking place in Lebanon. An appeal to the suffering people of Lebanon was unanimously endorsed by all those present. In attendance were:

Metropolitan PHILIP, Chairman of the Standing Conference — Antiochian Orthodox Christian Archdiocese of North America; Archbishop Joseph Tawil — Melkite Greek Catholic Diocese of Newton; Archbishop Francis Zayek — Maronite Catholic Diocese of St. Maron; Imam Mohammad Jawad Chirri — Islamic Center of Detroit; Imam Talal Y. Eid — Islamic Center of New England; Archbishop Athanasius Y. Samuel — Syrian Orthodox Diocese of America; Archbishop Mesrob Ashjian — Armenian Apostolic Church of America; Mr. Sami Merhi — American Druze Society; Bishop Antoun, Auxiliary — Antiochian Orthodox Christian Archdiocese; His Excellency, Abdallah Bouhabib — Ambassador of Lebanon to the USA (Guest); and four clergy aides, including Archpriest George S. Corey of the Antiochian Archdiocese.

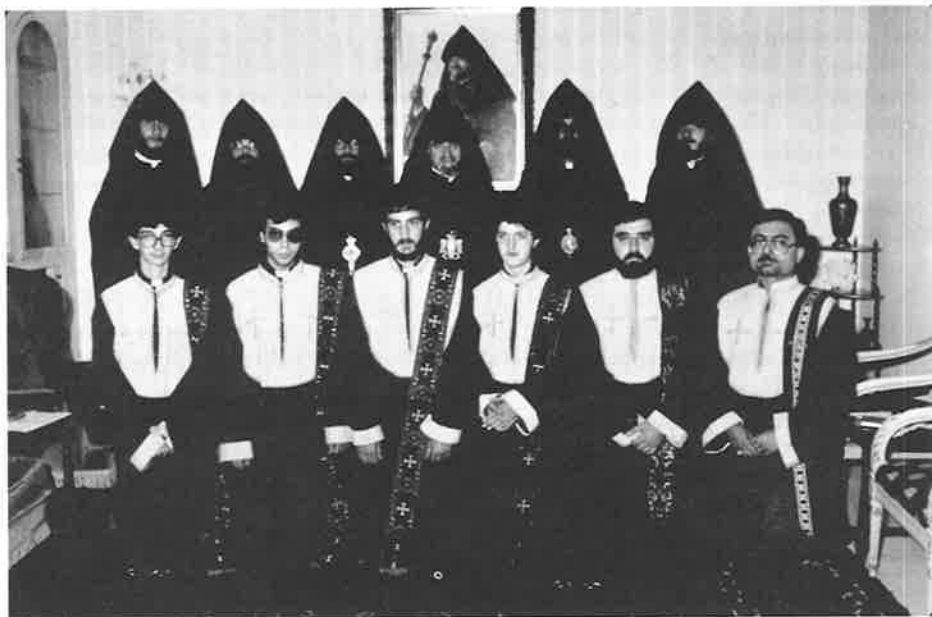
ORDINATIONS

Ordinations of acolytes, deacons, priests are the signals of a living and striving Church and Community. They prove eloquently that the Church is a living organism which is able to bring forth its own servants from within its own ranks.

As a dynamic example, we hereby report the following ordinations which have taken place in Waukegan, Illinois; in Detroit, Michigan and in Antelias, Lebanon.

On November 25, 1984, Archbishop Mesrob Ashjian ordained Dr. Arsen Mitchell Mekaelian and Mr. Sam Haroian sub-deacons, ourarageer, at St. Paul Armenian Apostolic Church in Waukegan, Illinois. The Celebrant was Very Reverend Arshavir Kapoujian, the recently appointed Dean of the Armenian Theological Seminary in Antelias.

On March 10, 1985, Archbishop Mesrob Ashjian ordained Diran Kochyan Archdeacon, Avak-Sargavak at St. Sarkis Armenian Apostolic Church of Dearborn, Michigan. On the same day, Bob Haroutunian, Movses Shrikian and Greg Sarkisian became Ourarageer, as Paul and Chris Yangouyan received the four orders of Acolytes.

Traditionally, the Pentecost season is the ordination period at the Armenian Theological Seminary. The Dean of the Seminary, Archbishop Datev Sarkissian, ordained the graduates of the secondary section of the Seminary as Deacons. Two special students were also prepared to become married priests. The ordination was held on Sunday, the 10th of May, 1985. In the photo His Holiness Karekin II Catholicos of Cilicia is flanked by the Dean of the Seminary and the members of the administration as well as the newly ordained Deacons: Hovannes Tashjian, Kevork Koyounian, Garo Parikian, Jean-Pierre Tchifjian, Nerses Mekaelian and Hovannes Balkeorkian.

On June 16, 1985, Archbishop Datev Sarkissian ordained into celibate priesthood one of the three graduats of the Theological Section of the Armenian Theological Seminary, Archdeacon Nazareth Sarkissian. Archdeacon Nazareth was renamed Fr. Shahan, in memory of one of the great teachers and philosophers of the Theological Seminary, Shahan Berberian.

Our congratulations to all who are newly ordained and our warm prayers for their fruitful services to the Church.

ANCIENT AND CONTEMPORARY ARMENIA FROM THE XIII CENTURY B.C. TILL XX CENTURY A.D.

PRE-PUBLICATION SUBSCRIPTION OFFER

CONTENTS:

- 24 pages of introduction
- 100 coloured plates in quadrichromic offset method besides black and white.
- Painters "after nature" and engravers of the VI to XX century before the invention of Photoengraving (c/1880).
- Bibliographical list of 300 volumes and manuscripts relating to Armenian history from 2750 B.C. till today.
- Texts in 4 languages: English, Arabic, Armenian and French.
- Format: 24 x 36 cm.
- Millboard bookbinding, bright coloured papers.
- Offer valid till 30/5/1985.

PARTIAL LIST OF PAINTERS AND ENGRAVERS

Baily J. 1643	Langlois P. 1850
Clark J. c/1818	Lynch H.F. 1846
Dalvimart O. 1802	Morier James 1809
Duchanger 1707	Texier Ch. 1838
Dupre L. c/1800	Tournefort 1718
Holstein G. 1838	Vereschaguine B. 1888

ORDER FORM

Name _____

Address _____

Phone _____

Yes, please enter my subscription to the "Ancient and Contemporary Armenia, From the XIII Century Till XX Century A.D." Enclosed please find my check in the amount of U.S. \$45.00. I understand that after October first, 1985, the volume will cost U.S. \$70.00.

Make checks payable to:
Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street, New York, N.Y. 10016

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱԾԻՒԳ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶՆԵՐՈՒ ԱԼՊՈՍ

\$50.00

Այս գեղատիպ հատորը հրատարակութեան յետոյ պիտի արժէ 90 տուրք: Անոնք որոնք կը բաժանորդագրուին մինչեւ Օգոստոս 31, 1985, կը վճարեն միայն 50 տուրք:

Եթէ կը փափաքիք ապահովել օրինակ մը մախա-հրատարակչական գինով, հանցեք լրացնել ներքեւ կարօնը եւ ուղարկել Ազգ. Առաջնորդարանի գրախանութի հասցէին:--

ԱՊՍՊՐԱՆՔԻ ԿՏՐՕՆ

Անուն, մականուն _____

Հասցէ _____

Հեռաձայնի թիւ _____

Այո, կը փափաքիք ապահովել «Համագային»ի Պէյրութի մասնաճիւղի հրատարակչական «Հայկական Տարագներու Ալպոմ» հատորը: Ներփակ կը գտնուի \$50 տուրքի վճարագիրս:

Զէ՛քը գրել հետեւեալ անունին:--

Armenian Apostolic Church of America
138 East 39th Street
New York, N.Y. 10016